

MANUEL PUIG

ÖRÜMCEK KADININ
ÖPÜCÜĞÜ



ROMAN

Çeviri: NİHAL YEĞİNOBALI

♥
CAN

5.
BASKI



MANUEL PUIG
ÖRÜMCEK KADININ
ÖPÜCÜĞÜ

El beso de la mujer araña, Manuel Puig

© 1990, Puig Estate

© 1990, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Kalem Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 1990

5. basım: Kasım 2018, İstanbul

Bu kitabın 5. baskısı 500 adet yapılmıştır.

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com

Kapak baskı: Saner Basım Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.

Maltepe Mah. Litros Yolu 2. Matbaacılar Sit. No: 2/4 2BC 3/4

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 35382

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. Dalgıç İş Merkezi No: 3 Kat: 2

Topkapı-Zeytinburnu

Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-510-218-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789755102184

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

MANUEL PUIG
ÖRÜMCEK KADININ
ÖPÜCÜĞÜ

ROMAN

Çeviren
Nihal Yeğınobalı



MANUEL PUIG, 1932'de Arjantin'in küçük bir kasabasında doğdu. 1957'de sinema okumak üzere Roma'ya gitti. Buenos Aires'e döndükten sonra film senaryoları yazdı. İlk romanı *Rita Hayworth'ın İhaneti* (1968), filmlerde gördüğü yıldızların yaşamları hakkında düşler kuran bir çocuğun yarı otobiyografik öyküsüdür. Puig, yergi türündeki ikinci romanı *Rüya Gibi*'de (1969), Arjantin'de popüler olan tefrika romanları hedef aldı. Cinsel açıdan baskı altındaki kişilerin psikopatik davranışlarını işleyen *Buenos Aires Macerası* (1973) adlı polisiye romanı ve aynı hücreye kapatılmış genç bir devrimci ile orta yaşlı bir eşcinsel arasındaki diyaloglardan oluşan *Örümcek Kadının Öpücüğü* (1976), Arjantin'de yasaklandı. Puig'in sonraki romanları arasında *Meleksi Cinsellik* ve *Bu Sayfaları Okuyana Sonsuz Lanet* sayılabilir. Türkçeye çevrilmiş *Hüsrân Tangosu* ve *Tropikal Gece* adlı iki romanı daha vardır. Puig, 1990'da öldü.

NİHAL YEĞİNOBALI, 1927'de Manisa'da doğdu. Arnavutköy Amerikan Kız Koleji'ni bitirdikten sonra New York Eyalet Üniversitesi'nde edebiyat öğrenimi gördü. *Genç Kızlar* adlı ilk romanını, Vincent Ewing adını verdiği sözde Amerikalı bir yazarın imzasıyla yayımladı. 1950'de yayımlanan bu kitap, bir çeviri roman kandırmacasıyla yıllarca yeni basımlar yaptı, hâlâ da yapmaktadır. Ardından *Sitem*, *Mazi Kalbimde Bir Yaradır*, *Belki Defne*, *Gazel* adlı romanları ve *Cumhuriyet Çocuğu* adlı anı kitabını yayımladı. Yeğİnobalı, çok sayıda yazarın klasik ve çağdaş yapıtlarını dilimize kazandırdı.

Birinci bölüm

“Bir tuhaflık, değişik bir şey; insanın dikkatini çeken ilk bu oluyor; başkalarına hiç benzemeyen, sıradan olmayan bir kadın. Enikonu genç olduğu belli, yirmi beşinde filan, belki biraz daha büyük; minicik bir yüz, kedi gibi, ucu yukarı kalkık, ufak bir burun... Yüz biçimi tam oval değil de yuvarlacık, alnı geniş, elmacıkkemikleri belirgin filan falan, ama çeneye doğru sivrileşiyor, tıpkı kedilerinki gibi.”

“Ya gözleri?”

“Dupduru, yeşil olduğuna kalıbımı basabilirim, elindeki resme daha dikkatli bakmak için iyice kısılmış. Resmini çizdiği şeye bakıyor. Hayvanat bahçesindeki kara panter. İlkın sakın duruyor, kafesinin içinde uzanıp yatmış... Gelgelelim kızın sehpasıyla iskemlesi gıcırdayınca panter onu gördü, kafesinde volta atıp kızıdan yana homurdanmaya başladı, kız da zaten çizdiği resmi gölgelelendirmekte güçlük çekiyordu.”

“Hayvan onun kokusunu almamış mıydı daha önce?”

“Yok, kafesin içinde kocaman bir parça et var, hayvan ancak bunun kokusunu alıyor. Bakıcı, eti parmaklığın hemen içine bırakıyor ki dışarıdaki kokuları bastırsın; işin püf noktası bu, panter heyecanlanmasın, diye. Şimdi hay-

vanın öfkesini gören kız daha bir heyecanla çalışmaya başlıyor, çizgileri daha hızlı hızlı çekerek öyle bir hayvan yüzü çiziyor ki aynı zamanda bir şeytan. Panter de onu gözlüyor, erkek panter, acaba kızı paramparça edip gövdeye indirmek mi istiyor, yoksa çok daha başka, çok daha çirkin bir içgüdüyle mi bakıyor, bunu kestirmesi güç.”

“Hayvanat bahçesinde başka kimse yok mu o sırada?”

“Yok, hiç kimse yok gibi bir şey. Mevsim kış, hava buz gibi. Parkın ağaçları çıplak. Soğuk bir rüzgâr esiyor. Yani kız hemen hemen tek başına, yanında getirdiği portatif iskemleye oturmuş, resim kâğıdını sehпасına iştirilmiş. Biraz ileride, zürafa kafesinin önünde birkaç okul çocuğu var, başlarında da öğretmenleri. Ne var ki çok kalmayıp gidiyorlar, soğuk onları yıldııyor.”

“Oysa kız üşümüyor, öyle mi?”

“Hayır. Soğuğu filan düşünmüyor, sanki başka bir dünyada, panterin resmini çizerken kendi iç âlemine gömülmüş.”

“Kendi iç âlemine gömülmüşse başka bir dünyada olamaz ki. Çelişki bu.”

“Gene de doğru. Kendi içine gömülmüş, kendi içinde taşıdığı, yeni yeni keşfetmeye başladığı bir dünyaya dalıp gitmiş. Bacakları çaprazlama duruyor, ayakkabıları siyah; yüksek, kalın topuklar, önü açık; koyu renk oje sürülmüş ayak parmakları ortada. Çorapları pırıltılı, hani pırıltının modası geçtiği zaman tersyüz edip giydilerdi ya, o çoraplardan, bacakları pırıl pırıl duruyor, ipek gibi, ilk bakışta kestiremiyorsun, çorap mı yoksa kızın teni mi...”

“Bana bak, dediğimi aklından çıkarma, erotik tanımlamalar yasak, hiç yeri değil yani.”

“Sen nasıl istersen. Peki, öyleyse, elleri eldivenli ama resmini bitirebilmek için sağ elindekini çıkarıyor. Tırnak-

ları uzunca, siyaha yakın bir renge boyanmış, parmakları da beyaz beyaz, sonra soğuktan morarmaya başlıyor, o başka. Bir an duruyor, elini ısıtmak için paltosunun içine sokuyor. Kalın bir palto, siyah pelüsten, omuzları kocaman vatkalı, sık tüylü, kürk gibi bir pelüş, İran kedilerinin tüylerini andırıyor ama yok, çok daha sık. Aa, arkasında duran da kim? Birisi sigara yakmaya çalışıyor, ama rüzgâr kibritin alevini söndürüyor.”

“O da kim?”

“Bekle. Kız kibritin cızırtısını duyunca irkiliyor, yıldırım gibi dönüp arkasına bakıyor. Genç bir adam var orada, eli yüzü düzgün, ama güzel, jön denecek türden değil, sevimli bir yüz, şapkasını gözlerine doğru indirmiş, bol bir palto, bol kesimli pantolon. Elini şapkasına kaldırıyor, kendini tanıtırçasına, özür diliyor, sonra kıza çizdiği resmin harika bir şey olduğunu söylüyor. Onun zararsız olduğunu kız görebiliyor: Yüzü adamı ele vermektedir, sakın, anlayışlı bir tip. Kız parmaklarıyla rüzgârın dağıtmış olduğu saçını düzeltiyor azıcık. Saçı kırkmalık kesilmiş, kıvrır kıvrır, omuz boyunda; o zamanın saç modası öyleydi, uçları bile kıvrık, perma yapılmış gibi.”

“Kızı esmer olarak görüyorum, çok uzun boylu değil, vücudu çok biçimli, hareketleri kedi gibi. Nefis bir parça.”

“Tahrik olmak istemeyene de bak!”

“Sen anlat.”

“Kız diyor ki, yok, beni korkutmadınız, falan diyor. Ama bu arada, saçını filan düzeltiyim derken resim kâğıdı yerinden çıkıyor, rüzgâra kapılıp uçuyor. Adam koşup kapıyor kâğıdı, getirip kıza veriyor özür dileyerek. Kız da önemli değil, filan diyor, adam onun konuşmasından yabancı olduğunu çıkartıyor. Kız ona mülteci olduğunu anlatıyor. Budapeşte’de güzel sanatlar öğrenimi görürken savaşa çıkınca New York’a gelmiş. Adam ona

doğduğu kenti özleyip özlemediğini soruyor. O zaman kızın yüzünden karanlık bir bulut geçiyor sanki, yüzünün tüm ifadesi kararıyor. Kentli olmadığını, Karpatlar' da, dağlık bir bölgeden geldiğini söylüyor.”

“Drakula'nın ülkesi.”

“Hıhı, öyle; sık, karanlık ormanlarla kaplı dağlar. Ormanlarda yaşayan yabani hayvanlar kışın açlıktan delirir, avlanmak için köylere inerlermiş. Korkudan ödleri patlayan köylüler de savunmak için koyun filan kesip kapı önlerine asar, dualar okur, adaklar adarlarmış. Bütün bu konuşmalardan sonra adam kızı yeniden görmek istediğini söylüyor, kız da yarın öğleden sonra gene resim yapmaya geleceğini bildiriyor, şu son hafta boyunca, hava açık olduğu zamanlar hemen her gün geldiği gibi... Derken adamı ofisinde görüyoruz, kendisi mimar, bir de asistanı var, genç bir kadın, o da mimar. Fakat saat üç olup gölgeler inmeye başlayınca genç adamı şeytan dürtüyor sanki, cetvelini, pergelini filan bırakıp Central Park'ın hemen karşısında olan hayvanat bahçesine gitmek geliyor içinden. Asistan kız ona nereye gittiğini soruyor, neden böyle mutlu olduğunu. Genç adam ona arkadaş gibi davranıyor, ama asistanın adama içten içe âşık olduğu belli, ne kadar saklamak istese de.”

“Sinsi biri mi?”

“Yoo, dost bir yüz, kestane saç; hani öyle aman aman değil ama pekâlâ işte. Adam ona nereye gittiğini söylemek zahmetine bile katlanmadan dışarı çıkıyor. Kızcağız üzülüyor buna, gene de kimseye sezdirmiyor, kendini iyice işine veriyor üzüntüsünü unutmak için. Hayvanat bahçesinde, ortalık kararmaya başlamamış daha, kış günlerinde pek görülmeyen garip bir aydınlık var ortalıkta, her şey sanki her zamankinden daha belirgin olarak göze çarpıyor, demir parmaklıklar bembeyaz, yoldaki çakıllar da beyaz duruyor, sonra o yaprakları dökülmüş çıplak,

gri ağaçlar. Hayvanların o kıpkızıl gözleri. Gelgelelim adı Irena olan kız ortada yok. Günler gelip geçiyor, genç mimar onu unutamıyor, derken bir gün lüks bir semtte, caddede yürürken bir sanat galerisinin vitrinindeki bir şey dikkatini çekiyor. Yalnızca panterlerin resmini çizen bir ressamın yapıtlarını sergilemişler. Mimarımız içeri dalıyor, Irena oradadır, dört bir yandaki kişiler onu kutlamaktalar. Burada ne olduğunu tam olarak anımsayamıyorum.”

“Anımsamaya çalış.”

“Dur bir dakika... Bu sırada mıydı bilmem, yanına gelip merhaba diyenlerden biri Irena’yı korkutuyor... Her neyse, mimarımız da Irena’yı kutluyor ve onda bir değişiklik olduğunu fark ediyor, mutluluğa benzer bir şey; gözlerinde o geçen akşamki karanlık bakış yok. Adam onu yemeğe çağırıyor, kız da bütün o eleştirimlere falan boş veriyor, birlikte çıkıyorlar. Irena sanki ilk olarak sokakta serbestçe yürüyebilmektedir, sanki bir zindandan çıkmıştır da ancak şimdi istediği yere gitme özgürlüğüne kavuşabilmiştir.”

“Ama sen, adam onu yemeğe götürdü, diyorsun, istediği yere değil.”

“Hey, dediklerimi böyle tıpatıp yorumlamasına. İşte neyse, adam bir lokantanın önünde durunca, Macar mı, Rumen mi öyle bir yer, Irena gene tuhaflaşmaya başlıyor. Oysa adam onun böyle bir yere gitmekten hoşlanacağını sanmıştı, kendi gibi kişilerin arasında falan, ama tam tersi oluyor. Adam işin içinde bir iş olduğunu sezinliyor, kıza soruyor. Kız da bir yalan kıvrıp savaşla ilgili anılardan falan dem vuruyor, o sırada savaş hâlâ tüm şiddetle sürmektedir ya. Mimar da, öyleyse başka bir yere gidelim, diyor. Gelgelelim Irena zavallı adamcağızın fazla vakti olmadığını anlıyor, öğle tatilindedir, gene ofisine dönecektir. Bu yüzden Irena kendini zorlayarak lokanta-

ya giriyor, işler de yolunda gidiyor, çünkü içerinin havası son derece rahat, yemekler güzel, Irena da gene yaşamanın ne tatlı olduğunu düşünmeye başlıyor.”

“Ya adam?”

“O da sevinçli, çünkü kızın sırf onu hoşnut etmek için korkusunu bastırıldığını görüyor, kendisinin de sırf kızı hoşnut etmek için bu lokantayı seçmesi gibi. Yani iki kişinin birbirlerini yakından tanımaya başlayıp da aralarında bir şeyler doğduğu zamanki durumlar. Mimar, Irena’nın büyüüne öyle bir kapılıyor ki öğleden sonra işe dönmemeye karar veriyor. Irena’ya galeriyi nasıl bir rastlantıyla gördüğünü, aslında birisine bir armağan almaya çıktığını anlatıyor.”

“Öteki kız için, değil mi, hani asistanı?”

“Nereden biliyorsun?”

“Bildığım falan yok, tahmin ettim.”

“Filmi gördün sen.”

“Hayır, yemin ederim. Anlat.”

“Kız da, demek istediğim Irena, çıkıp bu işi birlikte yapabiliriz, diyor. Genç adam o saat acaba iki armağan almaya yetecek param var mı, diye kaygıya düşüyor, biri asistanın yaş günü için, öbürü de Irena için ki onu iyice kendine bağlayabilsin. Yolda Irena, ne tuhaf, saatin içinde karanlığın basmaya başladığını görmek bugün içime hüznün vermiyor, diyor. Adam akşamın onu neden böyle kötü etkilediğini, karanlıktan mı korktuğunu soruyor. Kız biraz düşündükten sonra, evet, diye yanıtıyor. Adam da gittikleri dükkânın önünde durup vitrini süzüyor. Burasının bir kuşçu dükkânı olduğunu görüyoruz, harika bir yer, içeride türlü çeşitli kuşların neşeyle bir tünekten öbürüne uçtuğları görülüyor, ufak salıncaklarda sallanıyorlar, yemlerini, marul kırıntılarını gagalıyorlar, taslarına yeni doldurulmuş buz gibi sulardan içiyorlar.”

“Bekle... Şişede su var mı?”

“Hıhı... Tuvalete çıkardıkları zaman doldurdum.”

“Peki, iyi öyleyse.”

“İstiyor musun? Sepserin daha.”

“Yok, yarın sabah çay yaparken sorun olmasın da. Sen anlatmana bak.”

“Vıdı vıdı etmesene. Bütün gün yetecek suyumuz var.”

“Ama ben kötü alışkanlıklar edinmeye başladım. Duşa çıkardıkları zaman suyumuzu tazelemeyi unuttum. Sen olmasan bütün gün susuz kalabilirdik.”

“Suyumuz bol, diyorum sana... Neyse, işte bu ikisi kuşçu dükkânına girdikleri zaman öyle bir durum oluyor ki içeri bambaşka bir varlık girmiş sanırsın, şeytanın ta kendisi. Kuşlar zıvanadan çıkıyor, kafeslerinin parmaklıklarına atıyorlar kendilerini, korkudan kör olmuş gibi çarpınarak kanat çırpıyorlar. Dükkân sahibi ne yapacağını şaşırıyor. Kuşçağızlar korkuyla ötüşüyorlar, ama karga gaklamasına benziyor bu, yoksa kuş ciklemesi değil. Irena genç mimarı kolundan tutup dışarı çekiyor. Kuşlar o saat duruluyorlar. Kız özür diliyor, evine dönmek istediğini söylüyor. Ertesi akşam buluşmayı kararlaştırıp ayrılıyorlar. Genç adam gene kuşçuya giriyor; kuşlar tatlı tatlı şakıyıp duruyorlar, adam öteki kızın yaş günü için küçük bir kanarya alıyor. Sonra... sonra ne oluyordu, tam çıkarmıyorum, yoruldum herhalde.”

“Biraz daha anlat.”

“Uykum gelince filmi unutuyorum. Ne dersin, gerisini yarın anlatayım, ha?”

“Aklına gelmiyorsa yarına kalsın daha iyi.”

“Yarın sabah bıraktığımız yerden başlarım.”

“Yok, geceleyn olsun daha iyi. Gündüzün böyle fasa fiso şeylerle kafamı doldurmak istemiyorum. Düşünecek daha önemli konularım var.”

“...”

“Kitap okumadığım zamanlar sessiz duruyorsam dü-
şündüğüm içindir. Hemen üstüne alınma.”

“Yok, yok, zararı yok. Seni rahatsız edecek değilim,
merak etme.”

“Biliyordum halimden anlayacağını. Sağ ol. İyi gece-
ler.”

“İyi geceler. Rüyanda Irena’yı gör.”

“Asistanı yeğlerim.”

“Bilmiştım zaten. *Ciao*.”

“İyi geceler.”

“Mimarın kuşçu dükkânına döndüğü yerde kalmış-
tık. Kuşlar ondan korkmadılar. Irena’ydı onları ürküten.”

“Ben öyle demedim, bunu sen çıkardın.”

“Peki peki, sonra ne oluyor?”

“İşte, sık sık buluşuyorlar, sonunda birbirlerine âşık
oluyorlar. Irena mimarı anlatılmaz ölçüde büyülüyor,
çünkü çok değişik bir kız. Bir bakıyorsun son derece se-
vecen, gözlerini adamdan ayıramıyor, durmadan okşu-
yor onu, boynuna sarılıyor falan, gel gör ki adam ona
sarılmak, öpmek istediği anda kaçıyor, dudaklarının du-
daklarına değmesine bile izin vermiyor. Beni öpme, bı-
rak ben seni öpeyim, diye yalvarıyor, adamı sevgiyle
öpüyor, ama küçük çocuklar gibi, dudakları yumuşacık,
etli etli, gelgelelim sımsıkı kapalı.”

“O günlerin filmlerinde cinsellik yoktu.”

“Bekle, göreceksin. Durum şu, bir akşam genç mi-
mar, kızı gene o lokantaya götürüyor. Lokanta belki birin-
ci sınıf değil ama değişik havalı, sevimli bir yer; damalı
masa örtüleri, her yer koyu renk lambrili, ama yok, taş
döşeliydi galiba, yok, dur, şimdi bildim, kütüklerden ya-
pılmış bir kulübenin içini andırıyor, gaz lambaları, masa-
larda mumlar, filan. Genç adam şarap bardağını şerefe

kaldırıyor, çünkü bu gece körkütük âşık olan bir adam evlilik kararı vermek üzeredir, sevdiği kız onu kabul ederse, elbet. Kızın da gözleri yaşlarla dolar ama mutluluk yaşlarıdır bunlar. Bardaklarını tokuşturup şaraplarını içeler, başkaca hiçbir şey söylemeden, el ele tutuşarak... Derken birden kız adamın elini bırakır: Bir yabancıнын masalarına yaklaşmakta olduğunu görmüştür. Bir kadın bu, ilk bakışta çok güzel görünüyor ama bir an sonra yüzünde bir gariplik olduğunu algılıyorsun, bir ürkünçlük, gene de ne olduğunu tam olarak anlayamıyorsun. Çünkü bu bir kadın yüzü, evet ama hem de bir kedinin yüzü. Gözler yukarı doğru çekik, öyle de tuhaf ki nasıl anlatayım bilemiyorum, gözlerinin akı yok, silme yemyeşil renkte, ortalarında simsiyah gözbebekleri, başkaca hiçbir şey yok. Cildi de çok solgun, kat kat pudra sürülmüş gibi.”

“Hani güzel diyordun.”

“Evet güzel. Sırtındaki değişik kılıktan onun Avrupalı olduğunu anlıyorsun. Saçını sosis sarması yapmış.”

“Sosis sarması da ne?”

“İşte şöyle... nasıl anlatayım? Bir tür topuz, ama rulo gibi, başını çepeçevre çevreliyor, alınının üstünden ense köküne kadar.”

“Önemli değil, sen filmi anlat.”

“Dur, dur bakayım, yanılıyorum galiba, saçını örgü yapıp başına dolamıştı sanırım, o yörenin modasına daha uygun. Yere inen uzun bir giysi, omzunda bir tilki etol. Masaya geliyor, Irena’ya sanki nefretle bakıyor ya da tam nefret değil de hipnotizmacıların bakışı gibi, gene de her yönden kötü, kem bir bakış. Sonra orada duruyor, Irena’ya yabancı bir dilde sesleniyor, öyle garip bir dil, aklın durur. Genç arkadaşımız tam bir centilmen olduğu için, kadın yaklaşırken ayağa kalkmıştır ama bu kadın ondan yana bakmıyor bile, Irena’ya bir şey daha söylüyor. Irena onu aynı dilde yanıtlıyor ya, ödü patlamış durumdadır.

Bizim mimar onların söylediklerinden tek şey anlamıyor, doğallıkla. Derken kadın onun da anlayabilmesi için, 'Seni hemen tanıdım,' diyor Irena'ya. 'Nedenini biliyorsun. Görüşmek üzere...' diyor ve adamdan yana hiç bakmadan yürüyüp gidiyor. Irena taş kesilmiş gibidir, gözleri yaşlarla dolmuştur, ama karanlık gözyaşları, çamurlu su gibi. Tek söz söylemeden ayağa kalkıyor, başına upuzun bir atkı doluyor, beyaz renkte, adam da masaya biraz para bırakıp onun koluna giriyor, birlikte dışarı çıkıyorlar. Konuşmuyorlar. Adam onun korku içinde olduğunu ayımsamıştır. Central Park'a doğru yürüyorlar; hafiften kar yağmaktadır, kar bütün sesleri, gürültüleri bastırmıştır; otomobiller cadde boyunca yavaşça kaymaktadır, sokak lambaları dökülen bembeyaz kar tanelerine ışık serpmektedir ve uzaklarda bir yerden yaban hayvanlarının homurtuları yankılanır gibidir. Bu da olmayacak bir şey değil, çünkü hayvanat bahçesi bu parkın içinde, biraz ötededir. Irena daha fazla gidemeyerek durur, sevgilisine yalvarır, sımsıkı sarıl bana, diye. Adam onu bağrına basar. Kız tir tir titremektedir, soğuktan ya da korkudan. Ne var ki o homurtular dinmiş gibidir. Kızcağız fısıltı gibi bir sesle evinde tek başına kalmaktan korktuğunu söyler. Bir taksi yaklaşmaktadır, adam el eder, ikisi birden, hiçbir şey söylemeden binerler. Yolda hiç konuşmadan mimarın evine giderler. Mimarın oturduğu daire hani o eskiden kalma, büyük apartmanlardan birindedir, son derece bakımlı bir bina, halılar, atkılı yüksek tavanlar, koyu renk ahşap merdivenler, hep el oyması. Girişte, merdivenin dibinde de nefis bir metal saksı içinde dev bir palmye. Saksının üstünde Çin motifleri vardı, sanıyorum. Palmiye, kocaman, yüksek bir aynaya yansımış. Aynanın çerçevesi de merdivenin tırabzanı gibi girdili çıktılı, süslü el oyması. Kız aynada kendine bakıyor, yüzünün çizgilerini inceliyor, bir şeyler arar gibi. Asansör yok, adam ilk katta

oturuyor. Halının üstünde ayak sesleri sanki hiç duyulmuyor, dışarıda, karlarda yürürkenki gibi. Daire çok geniş, yüzyılın başlangıcından kalma eşyalarla döşenmiş, her şey yerli yerince. Önceden mimarın annesi oturmuş.”

“Peki adam, o ne yapıyor şimdi?”

“Hiçbir şey. Kızın için için azap çektiğini görmektedir. Ona, bir şey içer misin, diye soruyor, kahve filan, ne isterse. Kız hiçbir şey istemiyor, lütfen otur, diyor adama, sana bir şey söyleyeceğim, diyor. Adam da piposunu yakıyor, gözlerinden hiç eksilmeyen o sıcacık bakışla bakıyor kıza. Kız gözlerine bakamadığı için onun dizlerine başını dayayıp oturuyor. Sonra başlıyor anlatmaya. Doğduğu dağ köyünde çok korkunç bir söylence varmış, ta çocukluğunda bile kızın ödünü koparırmış. Burasını pek iyi çıkaramıyorum, nasıldı. Ortaçağ’la ilgili bir şey, aylarca kardan yolları kapanan, açlıktan kırılan köyler; bu arada köyün tüm erkekleri de savaşmaya mı gitmiş ne, ormandaki yaban hayvanları da aç kalınca köye iniyor, insanların kapılarına dayanıyorlar, falan, tam aklımda kalmamış, ama bir gün Şeytan ortaya çıkmış, kadınlardan biri köyün dışına çıkarsa onlara yiyecek sağlayacağını bildirmiş. Kadınlardan biri, en yürekliyi Şeytan’ın yanına gitmiş. Şeytan’ın yanında açlıktan gözü dönmüş kara bir panter varmış, kadın da Şeytan’la bir anlaşma yapmış, ölümsüz olmak için. Sonra ne olmuş bilmiyorum ya kadının kedi yüzlü bir kızı olmuş. Sonra Haçlılar seferlerinden geri döndüklerinde bu kadının kocası olan asker de evine dönmüş, karısını öpmeye kalkınca kadın onu paramparça etmiş, panter gibi.”

“Hiçbir şey anlayamıyorum doğrusu, çok karıştırıyorsun.”

“Şu sırada aklıma gelmiyor da ondan. Ama önemli değil. Irena’nın anlattıklarından aklımda kalan şu ki o

dağlarda hâlâ panter kadınlar dünyaya gelmekteymiş. Her neyse; o asker ölüyor, ama arkadaşı olan bir başka Haçlı, onu karısının paraladığını kestirip kadının peşine düşüyor, kadın da karların içine dalıp kaçıyor. İlk ayak izleri bir kadının izleriyken ormana yaklaşınca panter izine dönüşüyor. Asker bunları izleyerek ormanın göbeğine dalıyor. Buraya çoktan gece inmiştir. O karanlıkta asker, pusuda kendini bekleyen bir yaratığın iki parlak, yeşil gözünü seçiyor, kılıcıyla istavroz çıkarıyor. O zaman panter siniyor ve gene kadın oluyor, hipnotize edilmiş gibi yarı uykuda olan bir kadın. Haçlı da gerileyip uzaklaşıyor, çünkü gitgide yaklaşan homurtular duyuyor, yaban hayvanları kadının kokusuyla kızışmış, onu yemeye gelmektedirler. Asker yarı ölü durumda köye dönmüş, köylülere her şeyi anlatmıştır. Söylenceye göre panter kadınların soyu tükenmemiştir, dünyanın uzak bir köşesinde gizlenmiş yaşamaktadırlar. Dışarıdan normal kadınlara benzerler, ama bir erkek tutup bunlardan birini öperse kadın vahşi bir canavara dönüşür.”

“Demek Irena da bu panter kadınlardan biri ha?”

“Kızın bildiği tek şey, çocukken bu masallardan çok korktuğudur. Eskiden beri böyle bir kadının çocuğu olmanın kuşkusu ve korkusuyla yaşamıştır.”

“Ya o lokantadaki kadın? Onun söylediği neymiş?”

“Mimar da ona işte bunu soruyor. Irena ağlayarak onun kollarına atılıyor, o kadının yalnızca merhaba, dediğini ileri sürüyor. Ama sonra, hayır, diyor, yüreğini pekiştirip anlatıyor: Kadın kendi köylerinin ağzıyla Irena’ya, kim olduğunu unutma, demiş; kardeş olduğumuzu anlamak için yüzüne bakmak yeterli, demiş. Sonra da erkeklerden sakın, diye eklemiş. Genç mimar bir kahkaha patlatıyor. ‘Görmüyor musun?’ diyor. ‘Kadın senin o ülkeden olduğunu anladı çünkü aynı ülkeden olan kişiler birbirlerini ayırt edebilirler. Çin’de gezerken bir Ameri-

kalı görsem ben de özellikle gider merhaba, derim. Sonra bu kadın, kadın olduğu için, belki de biraz eski kafalı olduğu için sana, erkeklerden sakın, diyor. Görmüyor musun?’ Genç adam işte böyle konuşuyor, bu da kızı yatıştırıyor. Artık içi rahatlamıştır, adamın kucağında uykuya dalıyor. Adam onu hemen oracıkta kanepeye yatırıyor, başının altına bir yastık yerleştirip yatağından aldığı battaniyeyi üstüne örtüyor. Kız mışıl mışıl uyumaktadır. Adam da kendi odasına gidiyor. Sahnenin sonunda onu sırtında pijaması, sabahlığıyla görüyoruz; güzel, kaliteli bir sabahlık ama aşırı pahalı değil, düz renkli. Kızın uyuşunu kapısından seyrediyor, piposunu yakıyor, dalgın dalgın duruyor orada. Şöminede ateş yanmakta, yok, değil, bilemiyorum, ışık belki de yatak odasındaki gece lambasından vuruyordur. Kız sonunda uyandırdığı zaman ateş sönmüştür, köz bile kalmamış. Şafak sökmekte.”

“Soğuktan uyanmıştır, bizler gibi.”

“Yok, bu yüzden değil. Biliyordum senin böyle bir şeyler diyeceğini. Kafeste şakıyan kanarya uyandırıyor onu. Irena önce çekiniyor ona yaklaşmaktan ama sonra kuşçağızın nasıl neşeli olduğunu duyunca yürek bulup kafesin yanına gidiyor. İnce ince süzüyor kuşu, rahat bir soluk alıyor, küçük kuşun ondan korkmayışına sevinmiştir. Mutfağa gidip ekmek kızartıyor, terayağı sürüyor, sonra hani oradakilerin yediği o çıtır çıtır kornfleks gibi şeylerden...”

“Yemekten konuşma.”

“Pankek de yapıyor.”

“Sahi söylüyorum, ciddiğim. Yemekten, çıplak kadınlardan konuşmak yasak.”

“Peki, peki. İşte kız gidip adamı uyandırıyor. O da kızın böyle kendi evindeymiş gibi rahat davranmasına çok seviniyor. Burada kalmak, temelli burada yaşamak ister misin, diye soruyor.”

“Yattığı yerden ha?”

“Hıhı. Kız onun kahvaltısını hazırlayıp yatağına getirdi.”

“Bense hiç hoşlanmam uyanır uyanmaz kahvaltı etmekten; ilk iş, dişlerimi fırçalamak isterim... Kusura bakma. Anlat.”

“Peki, işte adam kızı öpmek istiyor, ama kız onun yaklaşmasına izin vermiyor.”

“Nefesi kokuyor olsa gerek. Daha dişlerini fırçalamadı ki!”

“Matrak geçeceksen anlatmamın hiç anlamı yok.”

“Hayır. Ne olur, dinliyorum.”

“Adam kıza gene, benimle evlenmek ister misin, diye soruyor. Kız da, evet, bütün kalbimle, diye yanıtıyor, oradan hiç ayrılmak istemediğini, kendi evinde gibi rahat olduğunu söyleyerek çevresine bakınıyor. Perdeler ışık geçirmez diye koyu renkli kadifeden yapılmış. Kız odaya ışık girsin diye bunları açıyor, arkada da dantel perdeler var. Şimdi dairenin yüzyıl başlangıcının zevkini yansıtan dekorunu tümüyle görebiliyorsun. Kız, bu güzel şeyleri kim seçti, diye soruyor, adam da her şeyi, her bir eşyayı annesinin seçtiğini söylüyor. Ne iyi bir anne olduğunu, yaşasaydı Irena’yı nasıl kendi kızı gibi sevip bağrına basacağını filan anlatıyor. Irena da gidip öpüyor onu, sanki tapınırcasına, hani bir azizi filan öpüyormuş gibi, anlıyorsun ya? Alnından. Adama yalvarıyor, ne olur, ne olur beni hiç bırakma, diye, ömür boyu onunla birlikte olmak istiyor, tek muradı her sabah uyandığı zaman onu yanında görmek... Gelgelelim onun gerçekten karısı olmaya gelince... kız, bana biraz zaman tanı, şu korkularımın geçmesine fırsat ver, diye yalvarıyor...”

“İşin içyüzünü çakıyorsun, değil mi?”

“Pantere dönüşmekten korkuyor.”

“Valla bana sorarsan bu kız frijit, erkeklerden korku-

yor ya da cinselliği büyük bir şiddet eylemi olarak görüyor, bu yüzden de masallar uyduruyor.”

“Patlama da biraz bekle, e mi? Adam da, okey, diyor, tutup evleniyorlar. Düğün gecesinde kız karyolada yatıyor, adam da kanepede.”

“Annesinin eşyalarına göz kulak olmak için.”

“Alay edeceksen anlatmam. Ben çok ciddiğim, çünkü bu filmi gerçekten beğeniyorum. Hem zaten başka bir şey de var, sana söyleyemem, ama bu şey benim bu filmi daha da çok sevmeme neden oluyor.”

“Söyle, söyle, neymiş bu şey?”

“Olmaz. Söyleyecektim ama görüyorum sen benimle dalga geçiyorsun, buna da bozuluyorum, ne yalan söyleyeyim.”

“Yok, filmi ben de sevdim. Ne var ki sen anlatırken çok eğleniyorsun, ben de arada bir sana katılmak istiyorum, bilmem anlatabildim mi? Böyle bomboş oturup hep başkasını dinleyecek yaradılıştta değilim ben, anlarsın ya? Oysa burada metazori saatlerce oturup seni dinlemek zorundayım.”

“Vakit geçiriyor, uyumani kolaylaştırıyor sanıyordum.”

“Öyle, çok doğru, vakit geçirip uykumu getiriyor.”

“Ee?”

“Ee’si şu ki, eğer bozulmazsan arada filmi biraz tartışalım istiyorum, arada ben de birtakım konularda fikir yürütebileyim. Haklı değil miyim?”

“Benim sevdiğim bir filmle matrak geçebilesin diye, yanıtım hayır.”

“Yok, yok, bana bak, basit bir tartışma da olabilir. Sözelimi, ben şahsen sana, bu adamın annesini gözünde nasıl canlandırıyorsun, diye sormak isterim.”

“Alay etmeyeceksen.”

“Söz.”



Manuel Puig, romanlarının canlılığı, şaşırtıcı kurguları, görsel zenginliği ve evrensel temalarıyla güncelliğini koruyan bir yazar.



Faşist diktatörlük altındaki 1970'lerin Arjantini'nde, ateşli devrimci Valentin ile orta yaşlı eşcinsel Molina, hapisanede aynı hücreyi paylaşır. Popüler kültürün fantezileriyle yaşayan vitrin tasarımcısı Molina ile tüm yaşamını devrimci mücadeleye adanmış Valentin, zaman zaman çatışarak, zaman zaman birbirlerinin farklılıklarını hoş görerek ortak bir yaşamı paylaşacak, giderek birbirlerini nasıl dönüştürdüklerini fark edeceklerdir.

Kendisi de yapıtlarındaki karakterler gibi alışılmışın dışında bir yaşamı seçmiş olan Manuel Puig, Arjantin tarihinin en kanlı baskı döneminde insanlık onurunun ayakta kalışının öyküsünü anlatıyor. *Örümcek Kadının Öpücüğü*, bambaşka yapıdaki iki insanın dostluk ve dayanışmasından yola çıkarak, buyurgan bir toplumdaki cinsel ve siyasal baskıları şiirsel bir yaklaşımla eleştiriyor.

ISBN 978-975-510-218-4



9 789755 102184